

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2094/2017
24.05.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Небојша Авлијаш, адвокат из ..., против тужене ББ, чији је пуномоћник Александра Ђорђевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4841/2015 од 22.06.2016. године, у седници одржаној 24.05.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4841/2015 од 22.06.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 855/11 од 24.02.2015. године, која је исправљена решењем истог суда П 855/11 од 29.06.2015. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу плати на име накнаде измакле добити спречене одустајањем тужене у невреме од одобрења банкарског кредита и од полагања банкарске гаранције, 10.000.000,00 евра са домицилном каматом на исти износ по каматној стопи коју прописује Европска централна банка почев од дана доношења пресуде до исплате, а све у динарској противвредности према средњем курсу НБС у року од 15 дана по пријему пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу плати на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде његовог пословног и личног угледа настале одустајањем тужене у невреме, 200.000,00 евра са домицилном каматом на исти износ по каматној стопи коју прописује Европска централна банка, почев од дана доношења пресуде до исплате, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС у року од 15 дана од правноснажности пресуде. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка од 1.270.250,00 динара са законском затезном каматом од доношења пресуде до исплате, у року од 15 дана од правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4841/2015 од 22.06.2016. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 855/11 од 24.02.2015. године исправљена решењем истог суда П 855/11 од 29.06.2015. године, као и решење о исправци П 855/11 од 29.06.2015. године.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је доставила одговор на ревизију.

Испитујући побиијану пресуду на основу члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.125/04 и 111/09), на чију примену упућује члан 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Несновано се у ревизији указује да тужена у току поступка није заступана од стране овлашћеног пуномоћника јер је супротно овим наводима, тужена заступана од стране пуномоћника из реда адвоката, који су чланови Адвокатског ортачког друштва „Јанковић, Поповић&Митић“, а конкретно адвокат Александра Ђорђевић.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од тужене банке тражио кредит од 2.000.000,00 евра за пројектно финасирање ради учествовања на јавној продаји 24 виле. Тужилац је инсистирао да се кредит одобри до 05.09.2011. године. О кредиту у том износу одлуку доноси Кредитни одбор тужене, који је захтев тужиоца одбио, сматрајући да је реч о ризичној трансакцији, јер је тражени износ висок за физичко лице, а имајући у виду и локацију вила. Предметне виле су се продавале на лицитацији у септембру 2011. године и продавац је потврдио могућност давања заложне изјаве у случају одобравања кредита. Лицитација је под истим условима поновљена у јануару 2012. године, али се није реализовала. Виле су потом продате конзорцијуму физичких лица, у којем је био и тужилац, по цени од 1.450.000,00 евра. Тужена банка је регулисала нивое одлучивања о одобравању кредита, па тако постоје два нивоа одобравања. Приликом одлучивања о одобравању кредита становништву за износ преко 1.500.000,00 евра, одлуку доноси члан извршног одбора надлежан за послове са становништвом, као и члан извршног одбора надлежан за ризике. Процес одобравања кредита подразумева детаљне информације о клијенту, а то су опис извођача радова, опис власника, документи о привредном друштву, екстремни рејтинг, ако је доступан, информације о пројекту, процена тренутне и будуће вредности, нулти извештај, правна ситуација, правноснажна дозвола за градњу, тачна листа стамбених јединица и композиција продајног простора, опис непокретности, детаљни буџет пројекта, детаљни план пројекта, сопствени капитал, планирана продајна цена и слични подаци и пажљива анализа спонзора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови одлучили када су одбили тужбени захтев.

Пословање банака регулисано је Законом о банкама, па је тако чланом 28. став 1. прописано да банка идентификује, мери и процењује ризике којима је изложена у свом пословању и управља тим ризицима, ставом 4. је прописано да банка својим актима прописује стратегију и политике за управљање ризицима, стратегију управљања капиталом, процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика, као и управљање ризицима, у складу с прописима, стандардима и правилима струке; чланом 29. став 1. тачка 2. прописано је да актима из члана 28. овог закона обухватају се све врсте ризика којима је банка изложена у свом пословању, а нарочито кредитни ризик; чланом 31. став 1. прописано је да је кредит ризик могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке услед неизвршавања обавеза дужника према банци, а ставом 2. прописано је да је банка дужна да кредитни ризик идентификује, мери и процењује према кредитној способности дужника и његовој

уредности у извршавању обавеза према банци, као и према квалитету инструмената обезбеђења потраживања банке.

По оцени Врховног касационог суда, а ценећи цитиране одредбе Закона о банкама, банка има дискреционо право да у складу са својом пословном политиком одлучи о томе да не одобри кредит клијенту уколико процени да је кредит ризичан. Како је надлежни орган банке проценио да постоји кредитни ризик, зато није ни закључен уговор о кредиту са тужиоцем, нити је издата банкарска гаранција. Чињеница што је тужилац очекивао да му кредит буде одобрен, а банка је одбила да закључи уговор о кредиту, нити је тужиоцу дата банкарска гаранција, није основ за накнаду штете у смислу члана 154. Закона о облигационим односима и то како материјалне, тако и нематеријалне, јер тужена банка није својом кривицом тужиоцу проузроковала било какву штету. Одлучивање о испуњености услова за закључење уговора о кредиту је у надлежности банке, а клијент банке може да се са тим условима сагласи или не. Тужилац свој захтев за накнаду материјалне штете због измакле користи и накнаду нематеријалне штете засновао на одредбама члана 30. Закона о облигационим односима, који у ставу 2. прописује да страна која је водила преговоре без намере да закључи уговор одговара за штету насталу вођењем преговора, а ставом 3. је прописано да одговара за штету и страна која је водила преговоре у намери да закључи уговор, па одустане од те намере без основаног разлога, и тиме другој страни проузрокује штету. Међутим ове одредбе Закона о облигационим односима, не примењују се у случају поступка одобравања кредита физичком лицу од стране банке (нити издавање банкарске гаранције) јер је уговор о банкарском кредиту, посебан правни посао и о томе да ли ће уговор бити закључен или не, одлуку доноси банка у зависности од испуњености услова којим се регулише банкарско пословање.

Стога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 405. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић